

*Nie je to klam, ani čary
sú tu krásne sviatky jari.
Naplň sa láskou, pokojom
každúcke srdce, každý dom!
Buďte verní starým zvykom
nech šibe len korbáčikom.
By jemný dotyk korbáča
Vám líce slzou nezmáchal.
Kto rozum má - pochopí
slabučko sa vodou pokropí.*

*Preveselé sviatky jari,
slnko v každej jednej tvári.
Bystré nohy, svižný korbáč,
šunku, chlebík ba aj koláč.
Trošku kriku, šťastia moc,
skrátka krásnu Veľkú noc*

Vážení Tajovčania,

čítate prvé číslo Tajovských novín v roku 2024. Vstúpili sme do **Roku Jozefa Murgaša a Jozefa Gregora-Tajovského**. Je to rok, kedy si pripomíname významné výročia tajovských rodákov – 160 rokov od narodenia vynálezcu, maliara, entomológa, politika, katolíckeho kňaza Jozefa Murgaša a 150. výročie narodenia spisovateľa, politika Jozefa Gregora-Tajovského. O spomienkových aktivitách na našich rodákov v spolupráci s Literárnym a hudobným múzeom Štátnej vedeckej knižnice v Banskej Bystrici sa dozviete na stránkach týchto novín. Plány Obecného úradu na tento kalendárny rok sú odvážne, pretože sme požiadali o poskytnutie dotácie z rezervy predsedu vlády Slovenskej republiky na projekt „Renovácia Pamätného domu Jozefa Gregora Tajovského a Jozefa Murgaša“, nakoľko je v nevyhovujúcom stavebnno-technickom stave, vplyvom drevokazného hmyzu a poveternostných podmienok. Na základe diagnostiky dala obec vypracovať dendrologický prieskum vykonaný spoločnosťou Drevársky kongres, T. G. Masaryka 2117/ 24 Zvolen v hodnote 1880,- €, ktorý je podmienkou, prioritou k žiadosti. Z nej plynie nemálo finančných prostriedkov, ktoré by sme radi čerpali práve zo zdrojov navrhnutými v našej žiadosti. Ide o zachovanie kultúrnej pamiatky nachádzajúcej sa v našej obci tak, aby bola zacho-

vaná aj pre budúce generácie návštevníkov. Okrem kultúry sa obec zaujíma i o športové aktivity. Chceme nadviazať na tradíciu Tajovského behu! Preto sme oslovili spolu s poslancami a nádejnými obecnými dobrovoľníkmi (ktorých budeme potrebovať ako soľ) organizátorov podobných podujatí, ktorí majú nemalé skúsenosti či na Kordíckom extrémne, alebo v Kováčovej. V októbri by sme chceli realizovať nultý ročník s názvom Tajovský beh, v ďalšom čísle upresníme konkrétne propozície a podmienky súťaže. Pozitívom nášho života v obci sú reality, ktoré máme zdedené po predkoch ako národopisné zvyky. Fašiangový čas sme zavŕšili veselo v poslednú víkendovú sobotu so všetkým, čo k takémuto rituálu patrí: sprievod masiek aj pochovávanie basy. Ďakujem všetkým, ktorí túto akciu dôstojne pripravili. Už v roku 2023 skrsla myšlienka, urobí pilotnú akciu Pochovávanie basy, ktorá by bola realizovaná, ako za starých čias, v utorok večer. Výborný nápad, ale v dnešnej dobe nereálny. Dali sme hlavy dokopy a spojili fašiangy a pochovávanie basy do jedného dňa – na sobotu. Tohto roku prišlo veľa ľudí a za príjemnej obsluhy, tomboly a sprievodu akcia priniesla ovocie! Večer sa za p. Ernesta Dlhoša, Laca Surovčíka a plačiek ako Mirka Sujová a Maťa Mišurová niesol v rytme krásneho odprevedenia basy na 40-dňový oddych.

želá svojim čitateľom
redakčná rada
Tajovských novín

Ďakujem bolo to veľmi vtipné. Stáby sme sa vrátili o niekoľko rokov naspäť, keď to nebolo v tajovskej sále raritou!!!! Opätovné ďakujem patrí občanom a občiankam za brigádu pri kostole, kde prácu, robia ženy a muži mnohí prehnúť s bolestivými chrbtami. Nabudúce by bolo krásne, keby sme sa dali dokopy fakt všetci. Preto prosím za seniorov, hlavne mladých ľudí, prídte pomôcť, bude vám isto ľahšie na duši!

.. pokračovanie na str. 2

Nikdy nehovor svojim rodičom, že na nich nemáš čas. Raz ten čas budeš mať, ale nebudeš ho mať komu dať.

Pokračovanie zo str. 1: 22. februára 2024 podpredsa Demokratického zväzu Slovákov a Čechov v Rumunsku (DZSCR) – Mgr. Pavel Hlásnik odovzdal na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici šiestim vedeckým a pedagogickým spolupracovníkom Demokratického zväzu Slovákov a Čechov v Rumunsku s Metodickým centrom UMB pre Slovákov žijúcich v zahraničí a Centrom pre výskum dejín a kultúry dolnozemskej Slovákov **Pamätnú medailu pri príležitosti 220. výročia príchodu Slovákov do Nadlaku.**

Medzi ocenenými je aj emeritná prvá riaditeľka MC UMB pre Slovákov žijúcich v zahraničí a naša šéfredaktorka, Tajovčianka, Mgr. Anita Murgašová, ktorá v roku 1995 započala vzdelávanie učiteľov a žiakov všetkých stupňov škôl s vyučovacím jazykom slovenským v zahraničí, teda aj v Rumunsku. Naplno žiješ, len keď si šťastný a ja som, že máme v Tajove, tak hlboko zmýšľajúceho a tvorivého človeka. Ďakujem Anit!

Nastal čas pôstu, Veľkého týždňa, čas zamyslenia sa nad realitou, dobou, ktorú žijeme. Táto doba je hektická. Či chceme, alebo nechceme, politika domáca aj zahraničná zasahuje do podvedomia nášho života. Máme po prvom kole prezidentských volieb, druhé kolo nás ešte čaká. Rozhodujeme sa sami o tom, kam budeme smerovať najbližších päť rokov. Je to v našich rukách!

Mgr. Janette Cimermanová, starostka obce

Prof. PaedDr. Miroslavovi Kmetovi, PdD. a Mgr. Anite Murgašovej odovzdáva Pamätnú medailu podpredseda DZSR Mgr. Pavel Hlásnik

Uznesenia

zo zasadnutia obecného zastupiteľstva obce Tajov, konaného dňa 24. 1. 2024

Uznesenie č. 1/2024

K bodu 1: Otvorenie, určenie zapisovateľa, kontrola plnenia uznesení

Obecné zastupiteľstvo obce Tajov

b) schvaľuje

program zasadnutia Obecného zastupiteľstva v Tajove s doplnenými bodmi programu

Uznesenie č. 2/2024

K bodu 2: Zimná údržba miestnych komunikácií v obci Tajov

Obecné zastupiteľstvo obce Tajov

sa dohodlo na systéme odpratávania snehu a čistenie ulíc v zimnom období nasledovne: Prvé v poradí budú čistené ulice v intraviláne obce v poradí:

- obecné námestie s prilahlými plochami, vyčistenie na 10 parkovacích miest na obecnom námestí

- ulička Huta
- ulička nad krčmou a pod krčmou u Greškov (konzum u Greškov)
- Notárska záhrada
- Jabříková
- Dolný koniec
- areál kostola (pluhovať pred omšou)
- Druhé v poradí budú čistené chatové oblasti
- Tretie v poradí budú čistené plochy na objednávku;

Uznesenie č. 3/2024

K bodu 3: Zásady hospodárenia s majetkom obce Tajov - schválenie

Obecné zastupiteľstvo obce Tajov

schvaľuje Zásady hospodárenia s majetkom obce Tajov.

Uznesenie č. 4/2024

K bodu 2: Zimná údržba miestnych komunikácií v obci Tajov

Obecné zastupiteľstvo obce Tajov v prípade nepriaznivej predpovede počasia – riziko vysokých snehových zrážok žiada občanov parkujúcich pri svojich nehnuteľnostiach, avšak na obecných pozemkoch, aby preparkovali svoje vozidlá na obecné námestie z dôvodu zimnej údržby miestnych komunikácií.

V Tajove, dňa: 24. 1. 2024
Mgr. Janette Cimermanová
starostka obce

Boh nám dal srdce, aby sme cítili lásku. Telo, aby sme cítili bolesť. Život, aby sme žili ako ľudia a dušu, aby sme žili večne.

Jozef Murgaš a jeho odkaz pre mládež

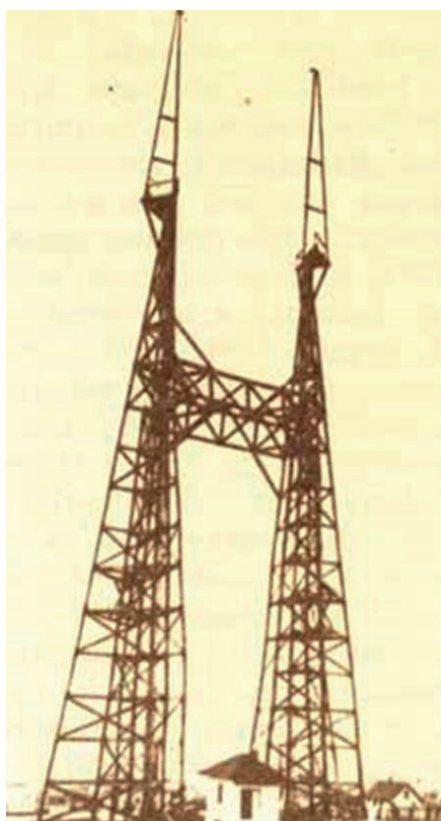
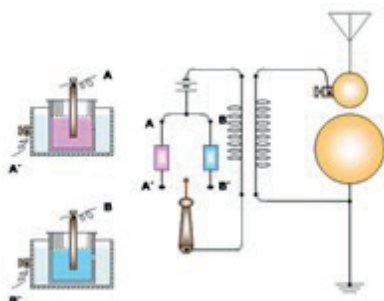
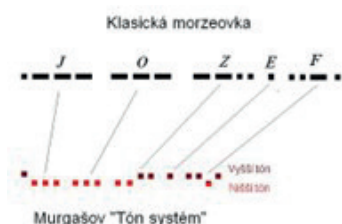
V roku 2024 máme veľkú príležitosť upozorniť na významnú osobnosť slovenského národa na tajovského rodáka Jozefa Murgaša. Jeho vynálezy ovplyvnili významnú časť celosvetovej histórie vzniku bezdrôtovej telegrafie, vývoj bezdrôtovej komunikácie a vývoj rádia v medzinárodnom kontexte od druhej polovice 19. storočia. V roku 1905 prvýkrát na svete preniesol J. Murgaš ľudský hlas v éteri prostredníctvom svojho vynálezu „Tón systém“, na ktorý dostal patent v USA v roku 1904.

V roku 2024 máme tri významné výročia Jozefa Murgaša:

- 160 rokov od jeho narodenia – 17. februára 1864
- 120 rokov od vydania jeho patentu „Tón systém“ 10. mája 1904 v USA
- 95 rokov od jeho úmrtia – 11. mája 1929 vo Wilkes-Barre, USA

V spektre bádateľov a vynálezcov, akými boli Maxwell, Hertz, Tesla, Popov, Marconi, Fessenden, pridal Murgaš veľmi dôležitý pilier „tónovú moduláciu“, ktorou významne pokročila éra bezdrôtovej telegrafie a začala sa éra rozhlasového vysielania na prelome 19. a 20. storočia. Bezdrôtový svet tvoria už dnes rôzne komunikačné služby, rozhlas, mobilná komunikácia s konvergenciou hlasu a dát, ako aj ďalšie služby súčasného mobilného bezdrôtového sveta. Ich vývoj začal pred vyše 130 rokmi a podieľali sa na ňom viacerí bádatelia, vedci a vynálezcovia. Dôležitý podiel na ich vývoji mal aj Jozef Murgaš (*1864 – †1929), významný slovenský vynálezca, signatár, reverend, kňaz a maliar, tajovský rodák, na ktorého môžeme byť právom hrdí.

Jeho najznámejším patentom bol tzv. „Tón systém“, ktorý znamenal veľký zlom vo vývoji rádiokomunikačných prostriedkov. Tento Murgašov vynález bol geniálny v tom, že odstránil bodku a čiarku Morseovej abecedy a nahradil ich vyšším a nižším tónom. Tým, jednak dokázal skrátiť dĺžku prenosu, naviac však vytvoril moduláciu nosného signálu vyšším a nižším tónom. Na prijímacej strane oddelil detektorom nosný signál od modulovaného a prijal vyšší a nižší tón. Na „Tón systém“ mu bol vydaný patent 10. mája 1904 v USA [1].

Obr. 1. Murgašov Tón systém (na obrázku je vysielateľ), na ktorý mu bol udelený patent v USA, 10.5.1904.

O Murgašove úspechy prejavil záujem aj Thomas Alva Edison, ktorý upozornil Marconiho na pozoruhodné výsledky Murgašových vynálezov. Informoval ho aj o prekvapivom bezdrôtovom prenose hovoreného slova, ktorý sa Murgašovi podaril v roku 1905. Návšteva amerického prezidenta Theodora Roosevelta 10. 8. 1905 v laboratóriu Jozefa Murgaša vo Wilkes-Barre, Pensylvánia a prezidentov príslub vládnjej podpory sa pre Murgaša stal odhodlaním i povzbudením do ďalšej práce. V roku 1905 navštívil Murgaša Marconi a v roku 1914 ho navštívil predstaviteľ Marconiho spoločnosti. Murgaš nijako netajil úspešné výsledky svojich experimentov. To dosvedčuje aj Murgašom vlastnoručne dopísaná poznámka na liste Marco-

niho spoločnosti zo dňa 12. 1. 1914 „Bol tu a vypytoval sa na všetko o patentoch. Bol aj v laboratóriu, ukázal som mu všetko...“ [2]. Murgaš dal v roku 1917 podnet k významnej zbierke v Amerike, kde sa vyzbieralo milión dolárov z prostriedkov amerických Slovákov na pomoc Slovákom v novovzniknutej ČSR. Osobne prispel čiastkou 5 000 dolárov. Tieništou stránkou tohto významného podielu ostáva, že napriek príslubom pri preberaní uvedených finančných prostriedkov sa napokon v ČSR nenašlo pre slovenského rodáka a vynálezcu svetového mena ani len miesto učiteľa na niektorej tunajšej odbornej škole. Z Murgaša vystaňovalca sa stal vyhnanec z vlastnej domoviny a postupne aj človek so zaznávanými zásluhami. To sa prejavilo v roku 1920, pri prvej návšteve domoviny a nevydarenej audiencii Murgaša u prezidenta T. G. Masaryka na Pražskom hrade. Pri podpisovaní Pittsburskej dohody Masaryk pozval Murgaša do novej vlasti ako odborníka. Podľa dostupných prameňov Masaryk v Prahe Murgaša neprijal a touto úlohou poveril vedúceho prezidentskej kancelárie. Ten mu zdvorile vysvetlil, že pokiaľ by chcel pôsobiť v niektorom výskumnom ústave, či vyučovať elektrotechniku na niektorej slovenskej škole, nech si zájde na ministerstvo školstva. Keďže nemal príslušné predpísané technické vzdelanie, tam odmietli jeho ponuku a odporučili mu vyučovať náboženstvo. Murgaš sa urazil, pretože v tom čase už bol členom Amerického inštitútu elektrotechnických inžinierov, Americkej spoločnosti pre psychický výskum, Woymingskej historickej a geologickej spoločnosti a mal uznanie a ocenenia rôznych vedeckých spoločností. Následne došlo k trvalému ignorovaniu

Dali mi oči a povedali, pozeraj. Dali mi srdce a povedali, miluj. Ale nepovedali mi, že očami budem plakať a srdcom trpieť.

Murgašových zásluh na území jeho domoviny. V USA si však Murgaša vážili. V roku 1925 Calvin Coolidge, prezident USA vymenoval Murgaša za predsedu prvej Komisie pre rádiokomunikácie Spojených štátov amerických“. Žiaľ zo zdravotných dôvodov a na odporúčanie svojho lekára nemohol túto funkciu prijať. Na počesť a pamiatku Murgaša spustili slávnostne na vodu 12.10.1944 v štáte Georgia loď slobody s menom „The Reverend Joseph Murgas“. V roku 1944 pensylvánsky guvernér Edward Martin vydal deklaráciu, v ktorej vyhlásil nedeľu 12. novembra 1944 za „Deň reverenda Jozefa Murgaša“.

Epilóg

O Murgašovej všestrannosti, sociálnom cítení, maliarskom nadaní, politickom angažovaní mi neprináleží písať, pretože jeho zásluhy, výsledky a ich historický význam je nepopierateľný. Prenehávam túto časť osvetu Murgašových diela odborníkom, ktorí majú k tomu čo povedať. Skôr sa zamýšľam nad tým, ako spoločnými silami, hoci aj nezávisle povzniesť povedomie o J. Murgašovi našej mládeži. Dnes už je to jedno, či sa to deje v Tajove, v Banskej Bystrici, či Bratislave. Dôležité je, aby sme dokázali osvetu o J. Murgašovi priniesť mladým ľuďom spôsobom, ktorú budú ochotní prijať a prejavia o ňu záujem. Musí to byť na ich úrovni vnímania súčasného sveta. Veď pre takýto mobilný bezdrôtový svet položil J. Murgaš základy pred 120 rokmi. Bezdrôtová dostupnosť WiFi na mobil a prístup na sociálne siete ako YouTube, Facebook, Instagram, Tik-Tok a iné je pre dnešnú mládež už taká samozrejmosť, ako nám starším bola kedysi prípojka na elektrický prúd, či rádio a televíziu.

Murgaš to nemal nikdy na ružiacich ustlané a dokázal bojovať s neúspechmi, s neuznaním a ľudskou chamtivosťou. Bol to človek veľmi múdry, skromný a vzdelaný. Veľmi dobre si uvedomoval, že pokrok a vedu treba posúvať mládeži, lebo ona preberá štafetu ďalšieho rozvoja spoločnosti. Jeho kroky na vzdelávanie detí výstahovalcov, výučba angličtiny, či články do časopisu o prírodných vedách, napr. „Slnce z r. 1911“ [3], boli toho dôkazom. Nuž a dnes máme veľa možností ako vytvárať diela osvetu pre mládež a pritom ich okamžite predstaviť vhodným spôsobom mladým ľuďom, či už osobne, alebo prostredníctvom sociálnych sietí. A my všetci, ktorí sme akokoľvek spojení s Tajovom, by sme sa mali o to usilovať. Každý podľa svojich možností, na spoločenských akciách, alebo aj v rodinách. Ak zis-

tíme zaujímavú informáciu, organizovanú akciu, čokoľvek, čo súvisí s J. Murgašom, zdieľajme si to navzájom a podávajme ďalej, nech sa tie správy šíria éterom a cez sociálne siete tak, ako ich kedysi začal vysielat J. Murgaš éterom prostredníctvom svojho vynálezu „Tón systém“.

Jozef Murgaš si to právom zaslúži!

V Klube J. Murgaša a J. Gregora Tajovského sme pripravili vzdelávacie aktivity o J. Murgašovi pre deti základných škôl v Bratislave v súčinnosti s Mestskou časťou Bratislava-Staré Mesto. Tieto aktivity by mali prebehnúť v priebehu roka 2024. K tomu sme oslovili skupinu študentov z katedry histórie na Pedagogickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, aby pripravili prezentáciu o živote a diele J. Murgaša pre deti 5. až 9. tried základných škôl. Študenti zo Spolku mladých historikov z PdF UK pripravili takúto prezentáciu, s ktorou budú hravým a interaktívnym spôsobom viesť vzdelávacie hodiny o J. Murgašovi. Na obrázku je vidieť časť z tejto prezentácie.

Zdroje :

- [1] kópie patentových listín, U.S. Department of Commerce, Patent Office, Washington D.C. 20231
- [2] Stephen J. Palickar, Rev. Jozef Murgas kňaz-vedec, Jeho tónová bezdrôtová telegrafia a prvé rádio, New York, r. 1956, slovenský preklad Ing. M. Kusý, r. 1982.
- [3] Archív Klubu J. Murgaša a J. G. Tajovského
- [4] Obrázok z prezentácie študentov zo Spolku mladých historikov PdF UK

V Bratislave, 11.3.2024

Ing. Ján Šebo

Život nemá nohy, a predsa rýchlo uteká, nemá ani ruky, a predsa dáva tie najtvrdšie rany.

Tajovského divadelné dni 2024

Stredoslovenské osvetové stredisko v Banskej Bystrici pripravilo Regionálnu prehliadku neprofesionálneho divadla dospelých **TAJOVSKÉHO DIVADELNÉ DNI 2024**, ktorá je postupovým kolom na celoslovenskú prehliadku **Belopotockého Mikuláš 2024**.

Prehliadka sa uskutočnila 23. a 24. marca 2024 v Divadle Akadémie umení v Banskej Bystrici.

23. 3. 2024, sme sa Tajovčania na čele so starostkou obce Mgr. Janette Cimermanovou, zúčastnili predstavenia **Potulného divadla J + T** z Medzibrodu hry T. Pohorelca a J. Haviara *Temer kompletná slovenská divadelná klasika za cca 60 minút*. Táto hra má v prospekte túto výzvu: *My, Slováci, sme boli vždy skromní, ale tomu je koniec. Keď uvidíte toto dielo, už nič viac nebudete potrebovať vidieť. Všetko, čo musíte vedieť je v tomto*

dielo, a čo v ňom nie je, to nezaslúži si, aby s tým vaše oči zabíjali čas. Po zjavení sa tohto diela, všetky divadlá na celom svete môžu byť zavreté. Ján Chalupka, Jozef Holly, Ján Palárik, Jonáš Záborský, František Urbánek, Jozef Gregor Tajovský - Potulné divadlo J+T Vám vo svojej novej autorskej inscenácii prináša kompletnú slovenskú divadelnú klasiku.

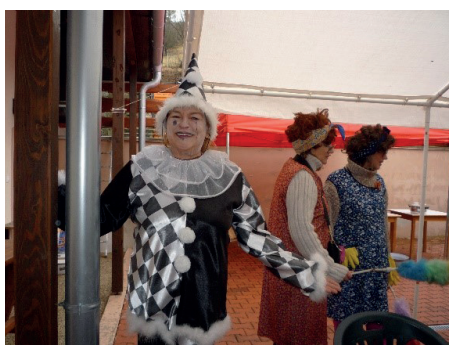
Autori sú zároveň aj režisérmi. Poldruha-hodinový výkon Juraja Haviara a Tomáša Pohorelca bol úžasný. Nemuseli by sa zaň hanbiť ani profesionáli. Obsah aj keď veseloherný, bol exaktný a forma zaujímavá - kombinácia bábkohry a živých hercov bola v zmysluplnej symbióze.

24. 3. 2024 sa prvýkrát na TDD predstavilo **Šalkovské nové divadlo** z Banskej Bystrice-Šalkovej s hrou A. Opáleného *Malina, kravka naša milená* v réžii Veroniky Lukáčovej. Nestor slovenského ochotníckeho

divadla **Divadelný súbor Jána Chalupku** z Brezna pripravil k svojej storočnici v réžii Matúša Olhu klasiku slovenskej drámy a slovenského klasika, po ktorom súbor nesie svoje meno - Chalupkovo *Všetko naopak*. Chalupkovci sú presvedčení o aktuálnosti Chalupkovej kritiky malomeštiaka. Napriek tomu, že vznikla pred takmer 200 rokmi, oslovuje aj dnes výsmechom nerestí malomesta s jeho nízkymi ambíciami, negatívnymi motívami a obmedzeným pohľadom na život. Inscenácia osloví i dnešného diváka, zabaví ho a snáď aj nakriatne k tomu, aby sa zamyslel, čo je našej slovenskej náture vlastné dnes, pretože taktiež žijeme časy poznačené vplyvom cudzích vzorov aj zmätkom v hodnotovom systéme, či popieraní vlastnej tradície a koreňov. Zdá sa, že kocúrkovina je nesmrteľná...

Podľa prospektu a pozvánky z SOS spracovala AM

Fašiangy, Turíce, Veľká noc ide...

Stará mama je niekto so striebrom vo vlasoch a zlatom v srdci.

Fašiangovali všetci – veľkí, malí aj tí najmenší. V maskách aj bez nich. Ani dobroty pod zub nechýbali, ba ani ceny od sponzorov do tomboly...

Lúčime sa milá basa, lúčime sa s tebou dnes, zapijeme tento smútok, ako včera, tak aj dnes. Mali sme ťa všetci radi, mladí, starí, chlapi tiež, na Veľkú noc sa nám vrátiš, budeme sa tešit' dnes. Všetci milí, vy diváci, až sa všetci v tento čas, až sa o rok dožijeme, prídte nás podporiť zas. Keby si nebola tolko pila, bola by si ešte žila. Dolores, dolores, naučia ťa v pekle móres. Odpočívaj pokojne v rodnej tajovskej zemi, kým sa k nám o 40 dní s naladenými strunami opäť prinavrátiš. Česť Tvojej pamiatke!

AM

Fašiangy v materskej škole.

Už sa fašiang kráti, už sa nenavrátí, Staré dievky plačú, že sa nevyskáčú.

Spieva sa v jednej ľudovej piesni. A veru sme sa vyskákali aj my na neobyčajnom plese 6. februára 2024 do našej MŠ zavítal pán kráľ so svojou krásnou princeznou. Bol veľmi smutný, až zúfalý, pretože mu nikto nevedel pomôcť zbaviť sa strašného draka, ktorý chcel zjesť jeho princeznú.

Mal šťastie, pretože práve v tento deň prišli do škôlky piráti, spidermani, víly, pretekár, poli-cajt, motýľ, mačka, Červená čiapočka a ďalšie rozprávkové bytosti, ktoré sa rozhodli kráľovi pomôcť a oslobodiť kráľovstvo od draka.

Nebola to ľahká úloha. Drak bol všetkými masťami mazaný a bolo potrebné zdolať veľa ťažkých prekážok, aby bol drak porazený. Všetci spoločnými silami dokázali odvahou, šikovnosťou a obratnosťou oslobodiť princeznú. Odmenou im bolo pozvanie na kráľovský ples, kde si spoločne zatancovali s pánom kráľom i princeznou. Všetky rozprávkové bytosti si zaslúžili poďakovanie za oslobodenie princeznej, sladké pohostenie a diplom za krásnu masku.

JM, riaditeľka MŠ

ŠTÁTNA VEDECKÁ KNIŽNICA V BANSKEJ BYSTRICI – LITERÁRNE A HUDBNÉ MÚZEUM

v spolupráci s partnermi pripravuje v roku 2024

sériu podujatí k **160. výročiu narodenia** významného slovenského kňaza, maliara a vynálezcu, priekopníka bezdrôtovej telekomunikácie

JOZEFA MURGAŠA

a v spolupráci s partnermi pripravuje v roku 2024 sériu podujatí k **150. výročiu narodenia** významného slovenského prozaika, dramatika, básnika, redaktora, učiteľa, úradníka a politika

JOZEFA GREGORA-TAJOVSKÉHO

ŠTÁTNA VEDECKÁ KNIŽNICA V BANSKEJ BYSTRICI – LITERÁRNE A HUDBNÉ MÚZEUM
v spolupráci s partnermi pripravuje v roku 2024 sériu podujatí k **150. výročiu narodenia významného slovenského prozaika, dramatika, básnika, redaktora, učiteľa, úradníka a politika** **JOZEFA GREGORA-TAJOVSKÉHO**

Súčasťou podujatí bude:

- výdanie personálnej bibliografie Jozefa Gregora Tajovského v slovenštině a češtině (september 2024)
- výstava slovenskej poštovnej známky Jozef Gregor Tajovský – 150. (október 2024)
- verejnenie knihy Jozefa Gregora Tajovského HRNČIČ v spolupráci s Akadémiou umení v Bratislave
- výdanie podujatia v ŠVK BB spojené s prezentáciou významného poľského maliara, predstavujúceho výdanie personálnej bibliografie a uvedenie divadelnej hry J. G. Tajovského (október 2024)
- akademické podujatie v Paláci v spolupráci s Obcou Tajov (október 2024)
- akademické podujatie v G. Tajovského (október 2024)
- výstava **JOZEF GREGOR-TAJOVSKÝ** v spolupráci s Slovenskou Národnou knižnicou – Literárnym múzeom v Bratislave a Múzeom mesta Bratislava (november 2024)

150. výročie J. G. Tajovského budú venovať odborné programy v ŠVK LHM (podujatia, programy v rámci Noci múzy a galérií (img), Dni mesta (img), Dni európskeho kultúrneho dedičstva (img), Festival Literárnej Bratislava (img))

150 1874–2024 Jozef Gregor Tajovský

unesco

Štátna vedecká knižnica v Banskej Bystrici

ŠTÁTNA VEDECKÁ KNIŽNICA V BANSKEJ BYSTRICI – LITERÁRNE A HUDBNÉ MÚZEUM
v roku 2024 sériu podujatí k **150. výročiu narodenia významného slovenského kňaza, maliara a vynálezcu, priekopníka bezdrôtovej telekomunikácie** **JOZEFA MURGAŠA**
(1874–1924)

ŠVK – LHM uviedla do výdaru knihu Jozef Murgaš a slovenskí učitelia v medzinárodnom kontexte a okrem iného pripravuje v rámci 150. výročia seriu odborných programov, ktoré budú obsahovať:

- výdanie knižky o životnom a tvorivom odkaze Jozefa Murgaša
- publikácia Jozef Murgaš – knižka výberných diel
- výstava Jozef Murgaš, jeho život a tvorba v digitálnom prostredí
- verejnenie učebnice o prírodovede (hudba, fyzika, matematika, výtvarná umenie)
- prezentácia materiálu z dejín, informácie o jeho živote, tvorbe a odkaze v TV
- konferencia spojená s výstavou a prezentáciou knižky
- konferencia knižky ŠVK v rámci Slovenského literárneho festivalu Jozef Murgaš a jeho významný odkaz

Štátna vedecká knižnica v Banskej Bystrici je členom právnického združenia Slovenská knižnica literárnej a hudobnej múzeí

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky

Štátna vedecká knižnica v Banskej Bystrici

Štátna vedecká knižnica v Bratislave

Štátna vedecká knižnica v Bratislave

z webstránky LHM ŠVK prevzala a spracovala AM

Naše rodiny už nie sú tým, čím bývali, pretože sme pochovali tých, ktorí držali rodinu pohromade.

Liturgický prehľad Veľkého týždňa

Nedeľa Utrpenia Pána (Kvetná-Palmová) – Začína Veľký (svätý, tichý) týždeň, v ktorom Cirkev slávi tajomstvá spásy uskutočnené Ježišom Kristom.

Štvrtok svätého týždňa (Zelený) – Cirkev si pripomína ustanovenie Najsvätejšej sviatosti Eucharistie, sviatosti kňazstva a Pánov príkaz bratskej lásky.

Piatok utrpenia Pána (Veľký) – Cirkev rozjíma o umučení a smrti Pána a uctieva si kríž, pred ktorým sa až do Veľkonočnej vigílie kľaká. Všetci kresťania katolíci zachovávajú zdržovanie sa mäsitého pokrmu a prísny pôst, čím majú účasť na vykupiteľskej obeti Ježiša Krista.

Svätá sobota (Biela) – Cirkev zotrúva pri Pánovom hrobe, rozjíma o jeho utrpení a smrti, ako aj o zostúpení k zosnulým a v modlitbách a pôste očakáva Jeho vzkriesenie.

Veľkonočná Nedeľa Pánovho zmŕtvychvstania – Slávnosť s vigíliou (nočným slávením v sobotu večer) a oktávou (osemdňovým slávením vzkriesenia Ježiša Krista). Je to Nedeľa nedeľ.

*Viem jedno hniezdo.
Rád ho mám.
V ňom ako v Božej sieti
je mnoho otcov,
mnoho mám a mnoho,
mnoho detí.*

*To hniezdo uvil Stvoriteľ.
A sám aj určil: komu,
koho tam pozve prebývať
do človečieho domu,
kto si bude smieť odomknúť
zamknúť jeho bránu,
kto pluhom krájať
ako chlieb zem,
Bohom darovanú.*

*Viem jedno hniezdo,
rád ho mám.
Hreje ma dňom i nocou,
vystlané mäkkou vravou
mám a mozolami otcov.*

*Môj dobrý Bože,
zhliadni naň.
Stráž nám ho neustále.
Ach, aspoň Ty ho,
Veľký, chráň,
keď si ho stvoril malé.
Milan Rúfus - Modlitba za Slovensko*

28. marec 2024 - Zelený štvrtok Pánovej večere

18.00 – sv. omša

poklona do 20.00

29. marec 2024 - Veľký piatok

15.00 slávenie utrpenia
a smrti Pána

Krížová cesta 10.00
Boží hrob do 21.00

30. marec 2024 - Svätá sobota

18.30
sv. omša

15.00 - 18.15
Boží hrob

31. marec 2024 - Veľkonočná Nedeľa

9.30 - Tajov

9.45 - Kordíky
11.00 - Králiky

1. apríl 2024 - Veľkonočný pondelok

8.00 - Tajov

9.45 - Kordíky
11.00 - Králiky

**Všetkým Vám želim život v pokoji a mieri,
pochádzajúci z Kristovho zmŕtvychvstania.
Aj v Tajove, aj na celom svete.**

Zmyslom nášho života je pomáhať druhým. A ak im nemôžete pomôcť, aspoň neublížujte. (Dalailama)

Rozhovor s Bohom

Pod ďalej, povedal ON. Tak ty by si chcel urobiť so mnou rozhovor? Ak máš čas, povedal som. ON sa usmial a odpovedal: **Môj čas je večnosť**, a preto je ho dosť na všetkých. A na čo sa ma vlastne chceš spýtať? Čo Ťa na ľuďoch najviac prekvapuje? ON odpovedal: To, že ich nudí byť deťmi a tak sa ponáhľajú, aby dospeli a keď sú dospelí, zasa túžia byť deťmi. Prekvapuje ma, že strácajú zdravie, aby zarobili peniaze a potom utrácajú peniaze

za to, aby si dali do poriadku svoje zdravie. Prekvapuje ma, že sa tak veľmi strachujú o svoju budúcnosť, že zabúdajú na prítomnosť, a tak vlastne nežijú ani pre prítomnosť, ani pre budúcnosť.

Prekvapuje ma, že žijú, ako by nikdy nemali zomrieť a že umierajú, ako by nikdy nežili. ON ma vzal za ruku a chvíľu sme mlčali. Potom som sa spýtal: Čo by si chcel ako rodič naučiť svoje deti? ON sa usmial a odpovedal:

Chcem, aby poznali, že nemôžu nikoho donútiť, aby ich miloval. Môžu iba dovoliť, aby ich druhí milovali.

Chcem, aby poznali, že najcennejšie nie je to, čo v živote majú, ale koho majú.

Chcem, aby poznali, že nie je dobré porovnávať sa s druhými. Každý bude súdený sám za seba, nie preto, že je lepší alebo horší než iní. Chcem, aby poznali, že bohatý nie je ten, kto má najviac, ale ten, kto potrebuje najmenej. Chcem, aby poznali, že trvá iba pár sekúnd spôsobiť ľuďom, ktorých milujeme, hlboké

rany, ale trvá veľa rokov, kým sa takéto rany zahoja.

Chcem, aby vedeli, že sú ľudia, ktorí ich veľmi milujú, ale ktorí nevedia, ako svoje city vyjadriť.

Chcem, aby vedeli, že za peniaze si môžu kúpiť všetko, okrem šťastia.

Chcem, aby poznali, že skutočný priateľ je ten, kto o nich všetko vie, a predsa ho má rád. Chcem, aby poznali, že vždy nestačí, aby im odpustili druhí, ale že oni sami musia odpúšťať.

Chvíľu som sedel a tešil sa z JEHO prítomnosti. Potom som MU poďakoval, že si na mňa urobil čas. Poďakoval som sa MU za všetko, čo pre mňa a mojich blízkych koná.

A ON odpovedal: **Kedykoľvek. Som tu 24 hodín denne.** Len sa pýtaj a ja ti odpoviem. Ľudia zabudnú, čo ste povedali. Ľudia zabudnú, čo ste urobili. Ale nikdy nezabudnú, ako sa vedľa vás cítili.

Zo súkromnej korešpondencie AM

Aktuálne naliehavý Ježišov príbeh

Milí Tajovčania, milí čitatelia,

opäť prežívame najväčšie kresťanské sviatky, teda veľkonočné. Pripomíname si Ježišov i naše príbehy. Žijeme veľmi zvláštnu a pohnutú dobu doma na Slovensku i v celom svete. Táto úvaha je inšpirovaná prihovorom českého teológa, rímskokatolíckeho kňaza, prof. Karlovej univerzity - mons. prof. PhDr. Tomáša Halíka, Th.D., Dr. H. c. ktorý mal na Kvetnú nedeľu.

Tento rok je v akademickej farnosti v Prahe vystavená krížová cesta z farského kostola v Handlovej. Táto krížová cesta je zaujímavá tým, že je poškodená od bombardovania Handlovej na konci druhej svetovej vojny na Veľkonočný pondelok roku 1945.

Jazvy na obrazoch nám Ježišov príbeh približujú a aktualizujú. A práve dnes nám tieto zranené obrazy znovu s veľkou naliehavosťou pripomínajú, že príbeh Ježišovho utrpenia nie je minulosťou. Že pokračuje aj v udalostiach našej súčasnosti, nášho sveta. Kto zaviera oči pred hrôzami našej doby, robí z evanjelia len dejepisné, či rozprávkové príbehy. Evanjelium je nám dané ako kľúč k porozumeniu Ježišovej prítomnosti v udalostiach dneška.

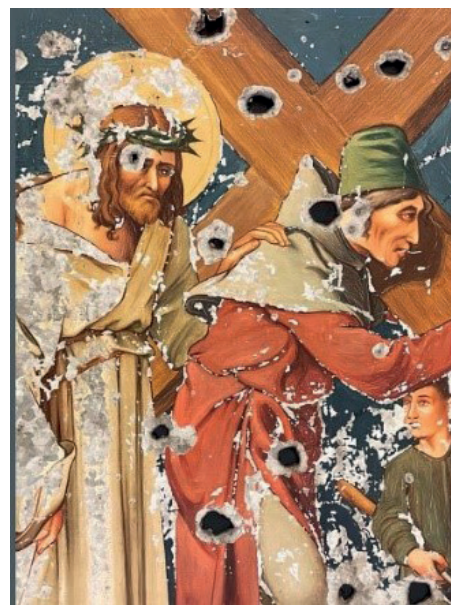
Živá viera je cestou k rozpoznaní a prijatiu Ježiša vzkrieseného, žijúceho dnes medzi nami. Pokiaľ našej viere a sláveniu veľkej

noci chýba tento rozmer, stáva sa len sentimentálnou pietou a o nej platí výčitka, ktorú počuli ženy pri Ježišovom hrobe: "Prečo hľadáte živého medzi mŕtvymi?"

Je krásne a ušľachtilé pripomínať si Ježišov veľkonočný príbeh v tónoch Bachových pašii, alebo Dvořákovvej Stabat mater. Robíme tak každý rok. Ale tento rok vytvára Ježišov príbeh krvácajúca Ukrajina, so svojimi hrdinami i zradcami, Judášmi i Šimonmi z Cyrény, s Pilátmi, ktorí si alibisticky umývajú ruky.

Ježišova krv tečie znova aj na území Ježišovej vlasti. Vojenské násilie, ktoré opäť vtrhlo do nášho sveta upokojeného desiatkami rokov mieru a ktoré chce opäť prerásť všetky hranice. Chce nás ochromiť strachom. Je to pre nás, kresťanov, skúškou pravosti viery.

Dokážeme odolať strachu, panike, sebecktvu, dezinformáciám, či propagande? Dokážeme myslieť na druhých a preukázať im lásku a blízkosť, ktorá nespočíva len v sladkých frázach, ale v skutočnej solidarite? Ďakujem aj ľuďom z farnosti, ktorí sa snažia hľadať pravdu i konkrétne pomáhať. V zásadných veciach musíme mať jasný postoj i hranice. Ako sa hovorí, musíme sa snažiť byť konečne na správnej strane. Už poučení históriou i svojím životom. Byť na strane pravdy a dobra, aj keď sú často zahalené. Božiu vôľu aj v tejto ťažkej dobe musíme stále hľadať. Musíme ju hľadať v realite. Realita je častokrát vzdialená od našich predstáv. Aj táto realita je posolstvom Veľkej noci do

Obraz Krížovej cesty z Handlovej v Prahe (zasiahnutá guľkami počas bombardovania Handlovej na Veľkú noc v roku 1945)

temnoty a rán dnešnej doby. Mesiaš, ktorého očakávali zástupy na Kvetnú nedeľu, nezmenil mocenské pomery, ale prišiel meniť ľudské srdcia a mysle a skrze túto premenu premieňať svet. Nechajme ho vstúpiť do nášho vnútra, premeniť nás a skrze nás potom premieňať a obnovovať svet.

jp

Kvapka lásky je niekedy viac, ako oceán rozumu. (Matka Tereza)

Naši jubilanti

JANUÁR

Čermák Jozef,
 Ťureková Soňa,
 Rehák Miroslav Ing.,
 Boháčiková Andrea,
 Maťovčík Milan,
 Kováč Dušan,
 Považanec Matej,
 Mesík Mathias
 Turáková Anna

FEBRUÁR

Mátiková Emília Mgr.,
 Gregorčoková Vlasta,
 Pavlík Peter,
 Uhliarová Terézia,
 Sedláčková Mária Ing.,
 Murgašová Jana,
 Gajdoš Ivan,
 Krestianková Mária,
 Lakomčík Patrik
 Mlynárik Juraj
 Antolová Jana, Ing.

MAREC

Jánošová Mária,
 Mišurová Martina Ing.,
 Gregorová Renáta,
 Vachalík Vladimír Ing.,
 Gál Šimon,
 Klučiar Andrej,
 Holecová Natália
 Neděla Jozef, Ing.

Milí jubilanti! Prijmite naše srdečné blahoželanie. Želáme Vám zdravie, šťastie, veľa lásky a spokojnosti.

Na spoločnú cestu životom vykročili...

PaedDr. Kristína Kánová a Bc. Ján Gregor, ktorí uzavreli manželstvo 20. 1. 2024,

Mária Nováková a Marek Matejčík, ktorí uzavreli manželstvo 9. 3. 2024

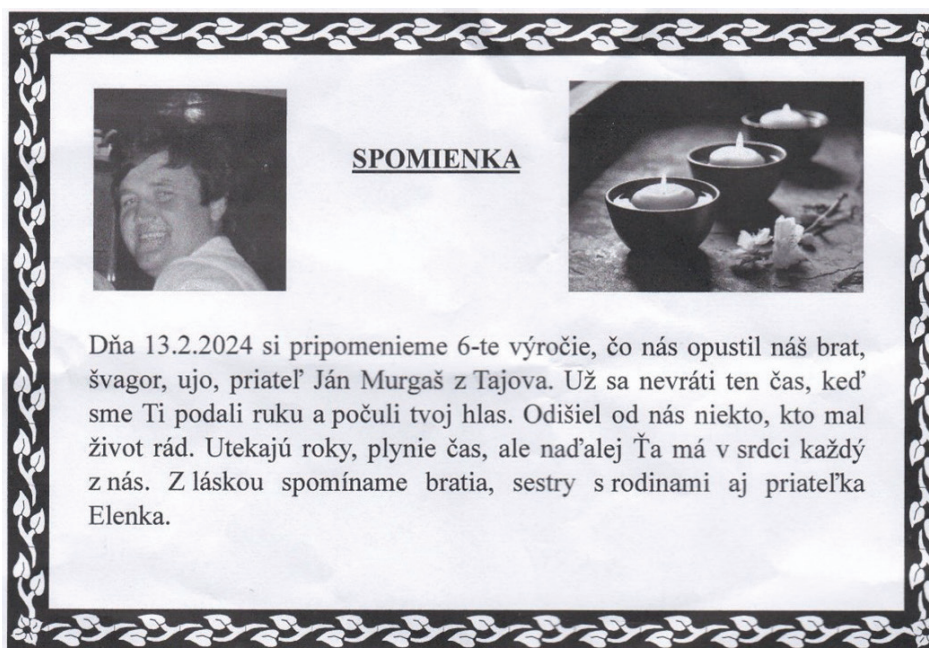
Novomanželom blahoželáme! Nech je váš spoločný život stále naplnený láskou, vzájomnou úctou a šťastím.

Rozlúčili sme sa

s **Máriou Poliačikovou**,
 ktorá zomrela 3. 2. 2024

Nech odpočíva v pokoji!

Receptár

Svieži citrónový zákusok

- **Suroviny na cesto:**
4 vajcia, 150g polohrubej múky, 150g cukru, polovica prášku do pečiva,
- **Suroviny na krém:**
4 žĺtky, šťava z 2 a pol citróna a z 1 pomaranča, 3 lyžice maizeny, 1,5 dcl vody, 150g cukru
- **Suroviny na penu:**
4 bielky, 1 kopcovitá lyžica cukru
- čokoládová poleva

Postup: Vymiešame žĺtky s cukrom, pridáme tuhý sneh vyšľahaný z bielkov a nakoniec múku zmiešanú s práškom do pečiva. Cesto vylejeme na vymastený a múkou vysypaný plech a upečieme v predhriatej rúre.

Citrónovú a pomarančovú šťavu zmiešame so žĺtkami a maizenou. Zmes vylejeme do vriacej vody s cukrom a varíme, kým krém nezhrustne. Vychladnutý krém rovnomerne roztrieme na upečené cesto. Zo zvyšných bielkov s cukrom vyšľaháme hustú penu. Navrstvíme ju na krém a mierne ju v rúre zapečieme. Po vychladnutí zákusok ozdobíme čokoládovou polevou a pokrájame na rezy.

Sebaistý futbalový rozhodca Michal Béreš.

Ako rozhodca začínal vo veľkom futbale v rokoch 2001 – 2005, kde rozhodoval krajské súťaže (V. ligu). Potom odišiel do Írska, kde pracoval do roku 2008. Po návrate domov sa znovu vrátil k futbalu.

• **Kde a ako si sa upísal rozhodovaniu?**

Po návrate domov ma oslovili na vstup do Banskobystrického zväzu malého futbalu, kde som vykonával člena výboru so zodpovednosťou za riadenie rozhodcov. Od roku 2021 som po vykonaní potrebných skúšok už písal slovenskú ligu.

• **Zápasy akej úrovne si písal a ako si bol hodnotený ako rozhodca?**

Už v roku 2021 som sa umiestnil medzi rozhodcami malého futbalu (ďalej MF) na 2. mieste, v roku 2022 som získal ocenenie

najlepšího rozhodcu MF na Slovensku, pričom som písal finále Winter Cupu a finále Zimných majstrovstiev Slovenska, finále play off Slovenskej ligy. V tomto roku som začal písať zápasy aj na medzinárodnej scéne a to zápas o tretie miesto na Majstrovstvách Európy v Košiciach a finále Európskej ligy MF v Hajdúszoboszló v Maďarsku. V roku 2023 som rozhodoval až po semifinále medzinárodný turnaj 10-tich krajín v Baku v Azerbajdžane, ďalej finále turnaja EMF Nations games v Galante. V tomto roku som znovu dostal pozvanie do Baku písať finále azerbajdžanskej ligy v MF, pokračoval som finálovým zápasom ligy majstrov v ORADEI v Rumunsku a zápasom v Spojených arabských emirátoch, v ktorom sa bojovalo o 3.miesto. Touto prácou sa mi aj v minulom roku podarilo obhájiť titul

„Najlepší rozhodca MF na Slovensku“.

• **Úspešne pokračuješ aj v tomto roku ...**

Rozhodoval som finále Majstrovstiev Slovenska WINTER CUP v Korní na Kysuciach.

• **Čo ti dáva futbal v zahraničí okrem športu?**

Kontakty. Ako najväčšie plus z pôsobenia medzinárodného rozhodcu považujem trávenie času s ľuďmi, ktorí majú rovnaké nastavenie ako ja sám. Dva týždne s ľuďmi, ktorí majú rovnaké myslenie ako ja, sú pre mňa viac ako mesačná terapia so psychológom.

• Možno inšpiruješ mladých zanietených futbalistov, aby sa dali na cestu rozhodcu.

Aké predpoklady musia spĺňať?

- znalosť pravidiel
- začať písať na lokálnej úrovni
- musia mať pre to, čo robia, vášeň
- musia získať licenciu rozhodcu – vedomostné a fyzické testy
- znalosť cudzieho jazyka, odporúčam angličtinu

• **A ako tento cieľ dosiahnu?**

Každý, kto mal kedy rád futbal, alebo s ním pracoval, má rovnakú možnosť, ako som dostal ja a jedinú, čo potrebuje, je chcieť.

- **Ku všetkým tvojim činnostiam treba pripočítať aj prácu, ktorú v Telovýchov-**

nej jednote Slovan Tajov vykonávaš nielen ako tréner, ale aj ako človek, ktorý sa snaží udržať futbal v Tajove, udržať priateľskú atmosféru nielen medzi hráčmi, ale aj fanúšikmi. Kde je pre teba v tomto kolo-toči Tajov?

Skĺbiť tieto dve činnosti – rozhodcu MF na Slovensku aj na medzinárodnej úrovni a trénera tajovských futbalistov je náročné. Veľmi mi pomáha predseda FK Peter Mažgut a asistent trénera Richard Ševčík. Môžem sa nich 100 %-ne spoľahnúť. A to ostatné, čo robím pre Tajov, je preto, že sa tu cítim dobre a mám tu veľa priateľov.

Za rozhovor sa poďakovala Anna Chlebovcová

OBLASTNÝ FUTBALOVÝ ZVÄZ BANSKÁ BYSTRICA

VYŽREBOVANIE MAJSTROVSKÝCH FUTBALOVÝ SÚŤAŽÍ – SÚŤAŽE DOSPELÝCH

8 . LIGA

Kolo	Dátum	Futbalový oddiel	Futbalový oddiel
12. kolo	31.3.2024 15:00	TJ SLOVAN TAJOV	ŠK Zornička Riečka
13. kolo	7.4.2024 12:30	TJ Partizán Hiadeľ	TJ SLOVAN TAJOV
14. kolo	14.4.2024 15:30	TJ SLOVAN TAJOV	TJ Slovan Pohronská Polhora
15. kolo	21.4.2024 16:00	TJ Družstevník Mičiná	TJ SLOVAN TAJOV
16. kolo	28.4.2024 16:00	TJ SLOVAN TAJOV	ŠK Sokol FO Staré Hory
17. kolo	5.5.2024 10:30	OFK 1950 Priechod (B)	TJ SLOVAN TAJOV
18. kolo	12.5.2024 16:30	TJ SLOVAN TAJOV	TJ Iskra Horné Pršany (A)
19. kolo	19.5.2024 17:00	TJ SLOVAN TAJOV	FK Šalková (B)
20. kolo	26.5.2024 17:00	TJ Partizán Dolná Lehota	TJ SLOVAN TAJOV
21. kolo	2.6.2024 14:00	TJ SLOVAN TAJOV	TJ Družstevník Dúbravica
22. kolo	9.6.2024 14:00	TJ Tatran Harmanec	TJ SLOVAN TAJOV

Schválené výnimky hracích dní a časov : Priechod B-Baláže – NE 10,30 hod., Šalková B – SO ÚHČ

Katarína Hrkčová